

In de reeks food retail in het buitenland, met beelden en uitleg van Erik Hemmes, deze maand: Fresh.

Door: **Gé Lommen** Foto's: **Erik Hemmes**

FOOD RETAIL IN ITALIË

Fresh (Grand Frais) in Italië

De pui van Fresh, aan de Via Pietro Moscati, net buiten het centrum van Milaan.

Vooraan in deze Fresh: een aanbod voor onderweg door de stad, met koffie als blikvanger.

Erik Hemmes van Erik Hemmes\ Retail Advies reist geregeld naar het buitenland om bijzondere formules te bezoeken en daar foto's te maken. Afgelopen jaar bezocht hij de Noord-Italiaanse stad Milaan. Met z'n ongeveer 1,3 miljoen inwoners de tweede stad van Italië, na Rome. Hij bezocht onder andere Fresh, de Italiaanse va-

riant van de Franse versmarktformule Grand Frais.

Supermarktsector Italië

De Italiaanse supermarktsector. Onze inschatting: een jaaromzet van zo'n € 140 miljard, maar het zou ook richting € 120 miljard kunnen gaan, of – weer een andere bron – richting

€ 160/170 miljard. We vermelden de inschattingskwestie al eerder in deze reeks over bijzondere supermarkten en levensmiddelenzaken in Milaan (in FP oktober en december/januari).
1/ Marktleider is Selex, marktaandeel 14,6%
2/ Conad: 14,2%
3/ Coop Italia: 10,8%.

Fresh biedt tegelijk ook een horecavoorziening, koffie, thee, fris, broodjes, koek. Hemmes: "Opvallend, want deze Fresh is niet zo heel groot, maar kennelijk wil de formule toch deze meters gebruiken voor 'on the go' en horeca. Het heeft een aparte ingang, aan de straat, net naast de ingang van Fresh. Maar je kunt er ook via de Fresh-winkel naar binnen." Kenmerkend voor Fresh: wit, groen en zwart; en dan vaak met stripfiguren in de stijl van Keith Haring, een 'street artist' (graffiti etc.) uit Engeland, die in de jaren tachtig van de vorige eeuw wereldwijd bekend werd.

Hemmes: "Fresh heeft ook een bijzondere sfeer door het licht. De winkel heeft verschillende plafonhoogten, en daartussenin zitten 'stroken ramen'. Die zorgen voor daglicht, bijvoorbeeld bij afg. Zodoende ervaar je Fresh als een grotere winkel dan-ie in werkelijkheid is. En de combinatie van spotlampjes en die armaturen van staal en chroom ademen kwaliteit en 'design'. Mooi gedaan."

Een enorm aanbod verse maaltijden, maaltijdcomponenten en zelfs 'antipasti' onder de merknaam Erbert. Hemmes: "Voorheen was dit een filiaal van Erbert, een keten van zo'n zes of zeven maaltijdwinkels in Milaan, met online-operatie en bezorging. Vermoedelijk heeft Fresh besloten dat het aanbod van Erbert hier onderdeel van het assortiment blijft."

4/ Esselunga: 7,8%.

De bron van deze marktaandeelen:

Circana, begin 2024. Dus wellicht wat gedateerd inmiddels.

Na die vier grootste volgen nog allerlei marktpartijen, van Pam tot Crai tot Végé tot Carrefour tot Lidl tot Aldi. De Italiaanse supermarktsector is enorm gefragmenteerd en omvat

vele marktpartijen.

Fresh: zes vestigingen

Deze Fresh is gelegen aan de 'Via Pietro Moscati', net buiten het centrum van Milaan, en omvat volgens Erik Hemmes zo'n 500 m2 vvo – de foto's doen meer m2 vermoeden.

Fresh is van Grand Frais, een Franse

versmarktformule, die in 1992 in de buurt van de Franse stad Lyon begon, in Givors. Maar, na jaren van groei in

Fresh

* Sinds 2017

* Onderdeel van het Franse Grand Frais

* 6 vestigingen in Noord-Italië

En dit is het meest onderscheidende aan zowel Fresh hier in Italië als Grand Frais in Frankrijk: een enorm aanbod agf. Met kenmerkende ronde borden en groen en wit erbij die melden om welke groente het gaat, de prijs uiteraard en eventuele extra uitleg daarover. Hier is Fresh niet anders dan Grand Frais in Frankrijk.

Frankrijk, is Grand Frais ook in Italië begonnen: in 2017. En voor die markt is de formulenaam Fresh gekozen. Ook zien we soms de naam 'Banco Fresco', dus 'versbank'. Waarschijnlijk is Banco Fresco de naam van de Italiaanse werkmaatschappij. Momenteel zijn er zes Fresh-vestigingen in Italië, allemaal in het noorden van het land. Het waren er op een gegeven moment acht. Maar drie ervan werden weer gesloten, dus dat ging terug naar vijf, en naderhand werd een zesde geopend. Dus of Fresh tot nu toe in Italië succesvol is, is maar de vraag. Maar, zeggen we dan, daar gaat het in deze buitenlandrubriek niet altijd om.

De insteek is: hoe ziet zo'n formule eruit en zouden mensen van Nederlandse supermarktformules er ideeën kunnen opdoen? Want ook al zou het niet floreren nu, er kunnen wel goede presentaties, details en uitgangspunten tussen zitten.

Grand Frais

Volgens de Franse Krant Le Monde is de jaaromzet van Grand Frais in Frankrijk € 3,3 miljard, met 350 vestigingen; de gegevens zijn van 2023 en 2024. De omzet is een schatting van de jaaromzet in 2023, het aantal vestigingen betreft 2024. Maar dan alleen in Frankrijk. En dan blijkt Grand Frais het in al die

jaren goed gedaan te hebben, want jaren geleden meldden we in een stuk in dit blad over deze formule dat de omzet in 2012 € 400 miljoen bedroeg. Grand Frais is van? Dat begon bij Prosol, een agf-aanbieder, zoals The Greenery, Fruitmasters etc. Prosol is gevestigd in Givors. En de geestesvader is Denis Dumont. Een Fransman die de media mijdt. Er is online niet veel over te vinden. Dumont begon in 1992 met het idee: begin een versmarkt, aangevuld met dkw, maar zonder het gebruikelijke non-food in een supermarkt. Grand Frais biedt geen wasmiddelen, reinigers, wc-papier, papieren zakdoekjes, en al helemaal niet dat enorme

Hoewel Grand Frais in Frankrijk vooral als agf-versmarkt begon, heeft de keten door de jaren heen steeds meer andere versgroepen toegevoegd, en dus ook brood. Hemmes: "De oven van deze broodafdeling is dicht bij waar de klant staat. Alsof je in een ambachtelijke bakkerij bent." We zien vrij veel bijzondere broden, zowel 'groot brood' als 'klein brood', in allerlei vormen en varianten

Koekjes, los, bij de broodafdeling, en daarnaast focciviarianten 1/ met verschillende groenten erin, 2/ met olijven, 3/ met tomaat en zelfs 4/ een variant met aardappel. Hemmes: "Het kwam op mij over dat al deze producten in de winkel zelf afgebakken worden." Prijzen: per kg aangegeven. Dat had best ook in 500 gram gemogen, maar Hemmes zegt: "Nee, ik reken zelf ook vaak in de prijs per kg of liter."

'Gastronomia', de afdeling met kazen, vleeswaren, delicatessen etc., in bediening. Hemmes: "Eerst zelfbediening, met een zogeheten open 'cascademeubel', en dan in bediening achter glas, het aanbod 'uitschep'. Oogt allemaal fris en vers, schoon en ook goed gevuld."

Het aanbod van 'gastronomia': salades met schaal- en schelpdieren, zoals garnalen en kokkels, maar ook tonijn etc. en een soort paella. En: 'lampascioni'. 'Lampjes'... Dat zijn: wilde uitjes. In het gebied rondom de stad Salerno. Die eten Italianen bijvoorbeeld met vleeswaren. Dit is wel een aanbod om assortimentsideeën op te doen. Hemmes: "Mooi gepresenteerd, rood doek, zwarte schalen, en inderdaad een prikkelend aanbod."

aanbod non-food dat de Franse klant in de hypermarkten van Carrefour, Leclerc, Auchan, Intermarché, Système U, Casino etc. kan kopen, van elektronica tot huishoudelijke apparaten tot abonnementen voor mobiele telefonie. Dat is ook begrijpelijk als we bedenken dat die Denis Dumont een formule bedacht met als uitgangspunt 'zoveel mogelijk vers, vooral agf,

en dan 'zo direct mogelijk van het land'. Dumont, toen werkzaam bij Prosol, zocht een formule waarbij het versaanbod beter, lokaler en aantrekkelijker was dan van genoemde hypermarktconcurrenten. Zonder frontaal de concurrentiestrijd aan te gaan, alleen op agf en naderhand ook ander vers. Aanvankelijk merkten Carrefour, Leclerc, Auchan, Intermarché etc. er

weinig van, maar Grand Frais groeide harder dan de markt en toen begonnen enkele van hen zelf met 'kopieën van Grand Frais', zoals 'Le Marché de Casino' en 'Leclerc Frais', maar Grand Frais groeide gewoon door en die initiatieven van Leclerc, Casino etc. bleven beperkt. Maar ook bij Grand Frais ging het allemaal niet vanzelf. Prosol was thuis in agf, maar niet in vlees, kaas, brood,

Die ene deli-afdeling in bediening biedt ook kazen en kaasjes, maar op een andere plek biedt Fresh kazen en kaasjes in zelfbediening. Hemmes: "Maar ook bij deze presentatie ervaar ik ambacht en vers, ook al door de speelse manier, met hier en daar ronde houten schalen."

Vis, ook in zelfbediening. Hemmes: "Met veel vis in vacuümverpakking. Dat bevordert de houdbaarheid."

Vlees, ook in zelfbediening. En dat geldt ook voor vleeswaren en zuivel. Hemmes: "Die lage koelmeubels dragen bij aan de ervaring van 'veel ruimte' en overzichtelijkheid van deze Fresh."

Zoals in Nederlandse supermarkten bepaalde versafdelingen een plek tegen de wand van het winkelpand hebben (brood, maar vroeger ook vlees- en kaasafdelingen in bediening), zo is dat bij Fresh juist omgekeerd. Geen dkw in een aantal gangpaden, maar 'rondom alle vers' en tegen de wand. En niet rechtoe, rechtaan, maar met knikjes, hoekjes en losse presentaties. Kennelijk om het wat speels te houden, en niet spartaans.

vis etc. Er kwamen leveranciers bij, die ook deels weer investeerders waren in Grand Frais. En dat deden ook investeringsmaatschappijen.

Carrefour: overnamepoging

In 2021 heeft Carrefour geprobeerd om Prosol/Grand Frais over te nemen. Het is er niet van gekomen. Maar Prosol staat niet meer echt op eigen benen. Wie bezit Grand Frais? Een waslijst van investeringsmaatschappijen krijg je dan, variërend het Britse 3i (inmiddels eruit), PAI en Franse investeerders als Ardian en Sagarde.

En Denis Dumont zelf? Die is momenteel eigenaar of mede-eigenaar van Fondamental. Met banden met Prosol en Grand Frais. Fondamental heeft drie hoofdactiviteiten: levensmiddelenproductie, investeren in hotel en restaurants en vastgoed. Levensmiddelenproductie? Ja, als

leverancier van Grand Frais. Maar hij heeft ook belangen in o.a. verzekeraar Axa, de Italiaanse bank Monte dei Paschi di Siena en allerlei hotels en villa's aan de Côte d'Azur – gelukkig; wéér iemand over wie we ons geen zorgen hoeven te maken. ■

Van Tesco tot Edeka, van Carrefour tot Walmart, van Migros tot M-Preis. Sinds 2008 fotografeert Erik Hemmes buitenlandse formules. Voor dit blad, maar ook voor andere geïnteresseerden. Meer weten? Mail Erik Hemmes: info@erikhemmes.nl.

